

## ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ

*Сулятицька Т.В., к.ф.н., доц., Олійник І.С.  
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,  
м. Кам'янець-Подільський, Україна  
vanaolijnik222@gmail.com*

Розширення екологічної складової навчальних програм : введення нових дисциплін екологічного спрямування на всіх рівнях вищої освіти, від бакалаврату до докторантури, що дозволить забезпечити глибоке розуміння студентами екологічних проблем та шляхів їх вирішення. Особливу увагу слід приділити практичному застосуванню знань шляхом проведення наукових досліджень, екологічних проєктів та стажувань [3, с. 125].

Модернізація навчально-методичного забезпечення : розробка нових підручників, посібників та електронних ресурсів з екологічної тематики, які відповідають сучасним науковим досягненням є необхідною умовою для ефективного навчання. Забезпечення широкого доступу до цих матеріалів сприятиме підвищенню зацікавленості студентів до екологічних проблем [3, с. 125].

Підвищення кваліфікації викладацького складу : організація спеціальних курсів та тренінгів для викладачів дозволить їм опанувати сучасні методики викладання екологічних дисциплін та сформувати у студентів необхідні компетенції для вирішення екологічних проблем [3, с. 126].

Створення науково-дослідницького середовища : систематичний аналіз наукової літератури, проведення наукових досліджень та організація наукових форумів сприятимуть розвитку наукової думки в галузі екології та формуванню нових знань [1, с. 12].

Міждисциплінарна інтеграція : співпраця вчених з різних галузей знань (екології, права, економіки тощо) дозволить забезпечити комплексний підхід до вивчення та вирішення екологічних проблем [4, с. 68].

Формування екологічної свідомості : екологічна освіта повинна бути спрямована на формування у студентів цілісного світогляду, що включає розуміння взаємозв'язку людини і природи, а також відповідальність за збереження довкілля [4, с. 68].

Ефективна екологізація вищої освіти потребує чітко визначених і взаємопов'язаних принципів, які забезпечать її актуальність, практичну спрямованість та інтеграцію в широкий контекст суспільного розвитку. Серед ключових принципів можна виділити такі :

Актуальність і релевантність : екологічна освіта має бути тісно пов'язана з актуальними глобальними та локальними екологічними викликами, такими як зміна клімату, деградація екосистем, забруднення довкілля та втрата біорізноманіття. Це дозволить готувати фахівців, здатних ефективно вирішувати нагальні проблеми сьогодення [2, с. 114].

Практична спрямованість : теоретичні знання з екології мають доповнюватися практичними навичками, які дозволять студентам застосовувати отримані знання для розв'язання реальних екологічних проблем. Важливо залучати студентів до проведення наукових досліджень, екологічних проектів та стажувань на підприємствах [5, с. 35].

Міждисциплінарність : екологічні проблеми є надзвичайно складними і вимагають комплексного підходу, що інтегрує знання з різних наукових дисциплін, таких як природничі науки, гуманітарні науки, соціальні науки та інженерія. Це дозволить студентам отримати всебічне уявлення про екологічні проблеми та розробляти ефективні стратегії їх вирішення [5, с. 37].

Співпраця з різними суб'єктами : ефективна екологізація освіти неможлива без тісної співпраці з науковими установами, громадськими організаціями, бізнесом та органами державної влади. Така співпраця дозволить обмінюватися знаннями та досвідом, залучати додаткові ресурси та створювати сприятливе середовище для розвитку екологічної освіти [2, с. 115].

Отже, екологізація освіти постає як багатогранне явище, яке охоплює різноманітні сфери суспільного життя. Це не лише освітній процес, але й складова національної безпеки, правова категорія та інструмент формування екологічної свідомості громадян. Екологізація вищої освіти є невід'ємною частиною державної екологічної політики і передбачає комплекс заходів, спрямованих на формування у громадян екологічної культури та відповідального ставлення до довкілля.

#### Список джерел:

1. Анісімова Г. В., Донець О. В. Екологізація вищої освіти як пріоритетний напрям державної екологічної політики : сучасні організаційно-правові аспекти. Харків : Право, 2016. С. 7 – 12.
2. Крисаченко В. С. Екологія. Культура. Політика : концептуальні засади сучасного розвитку. Київ : Знання, 2001. 598 с.
3. Марцева Л. А. Проблеми екологічної освіти та виховання екологічної культури студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Київ : Вінниця, 2002. Ч. 2. С. 125 – 126.
4. Стецюк К. В. Екологізація вищої професійної освіти : монографія. Луганськ : Елтон – 2, 2013. 311 с.

5. Шевель А. О. Роль освіти у формування екологічної культури. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя, 2008. № 33. С. 35 – 37.

## **ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ**

*Тітова А.О., аспірантка,  
Шмандій В.М., д.т.н., проф., Безденєжних Л.А. к.т.н, доц.,  
Кременчуцький національний університет імені Михайла  
Остроградського, м. Кременчук* Україна  
Сгібнев С.С.  
ТОВ «Еко-Форс»  
[office@kdu.edu.ua](mailto:office@kdu.edu.ua)

У 2023 році в Україні набув чинності Закон України «Про управління відходами», яким запущено реформу у сфері управління відходами та наближення вітчизняного законодавства до законодавства Європи (1). Реформа управління відходами передбачає запровадження ієрархії управління, дозвільної та ліцензійної систем, посилення контролю у сфері управління відходами, поступове закриття та рекультивация сміттєзвалищ. Закон є лише частиною реформи, адже більшість законів та підзаконних актів перебувають ще на стадії розробки. Вважаємо, що у майбутньому всі законодавчі акти повинні одночасно імплементувати європейські Директиви, такі як: рамкова Директива про відходи, Директива про захоронення відходів, Директива щодо промислового забруднення, про упаковку та відходи упаковки, про батареї та акумулятори, про відходи електричного та електронного обладнання, про відходи видобувної промисловості, про транспортні засоби з відпрацьованим ресурсом, щодо одноразового пластику.

Однією зі складових реформи є запровадження Єдиної державної електронної системи у сфері відходів (е-відходи), яка забезпечує накопичення інформації про збирання, обробку, зберігання, використання та обмін даними і документами у сфері відходів в електронному вигляді, а також електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, державними органами, органами місцевого самоврядування з метою виконання законодавства у сфері відходів. Електронна система (е-відходи) є складовою національної онлайн-платформи, яка містить актуальну інформацію про стан довкілля (2). Користувачами електронної системи є